

VODNIK ZA STARŠE: DIJAKI IN ŠTUDENTJE NA (OBVEZNI) DELOVNI PRAKSI

KAZALO VSEBINE

1. PRAKTIČNO USPOSABLJANJE Z DELOM OZ. OBVEZNA DELOVNA PRAKSA	2
2. VERIFICIRANO UČNO MESTO	2
3. UČNA POGODBA	3
4. NAJAVA UČNIH MEST	3
5. NAGRADA	4
6. POVRAČILO STROŠKOV	4
7. ZAVAROVANJE DIJAKA NA OBVEZNI DELOVNI PRAKSI	5

1. PRAKTIČNO USPOSABLJANJE Z DELOM OZ. OBVEZNA DELOVNA PRAKSA

Praktično izobraževanje v realnem delovnem okolju omogoča mladostniku pridobivanje pomembnih življenjskih izkušenj, razvoj potencialov in poklicnih kompetenc ter predvsem poklicno socializacijo skozi neposredno opravljanje dela, kar šola sama ne more zagotoviti.

Vsi programi v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju določajo minimalni obseg praktičnega usposabljanja z delom, ki znaša 24 tednov v 3 letih izobraževanja. Trajanje praktičnega usposabljanja pa ne sme presegati 50 tednov v 3 letih izobraževanja, saj dijakom pripada minimalno 8 tednov počitnic.

Za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom morata biti izpolnjena dva temeljna pogoja, in sicer, da ima delodajalec primerno **učno mesto**, ki je **verificirano** s strani pristojnih zbornic, ter sklenjeno **učno pogodbo** z dijakom, ki ga želi usposobiti.

Za čas praktičnega usposabljanja z delom dijaku pripada določena **nagrada in povračilo stroškov**.

Zakonska podlaga: [Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Ur. list RS, 79/2006](#).

Obravnavo dohodkov iz naslova obvezne prakse in obdavčitev ureja [Zakon o dohodnini \(ZDoh-2\)](#) in Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja.

2. VERIFICIRANO UČNO MESTO

Praktično usposabljanje z delom lahko dijaki opravljajo le v podjetjih, ki imajo **verificirana učna mesta**.

Delodajalec skozi **postopek verifikacije** pred pristojno inštitucijo (območna obrtna ali gospodarska zbornica) dokaže, da zagotavlja ustrezne materialne in kadrovske za praktično izobraževanje dijakov.

Vsak delodajalec z verificiranim učnim mestom zagotavlja tehnično opremljenost učnega mesta in minimalne pogoje, ki so potrebni za doseganje zadovoljive kakovosti praktičnega usposabljanja dijakov in doseganje ciljev v skladu z zahtevami predpisanega programa.

Prav tako je z verifikacijo učnega mesta zagotovljeno, da oseba – mentor razpolaga z ustreznimi izkušnjami z delovnega področja, za katerega izobražuje ter ima tudi ustrezno pedagoško-andragoško izobrazbo.

Seznam verificiranih učnih mest je objavljen na spletu v posebnem registru. [Register učnih mest](#) oziroma baza verificiranih podjetij je redno osvežena s strani pristojnih zbornic.

3. UČNA POGODBA

Še pred vključitvijo v praktično usposabljanje v konkretnem podjetju je potrebno skleniti pisni dogovor o izvajanju praktičnega usposabljanja – **učno pogodbo**.

Vrste učnih pogodb:

1. INDIVIDUALNE učne pogodbe med delodajalcem, dijakom in njegovimi starši oziroma zakonitimi zastopniki
2. KOLEKTIVNE učne pogodbe med delodajalcem in šolo.

V pogodbi se stranki dogovorita glede:

- trajanja in načina izvajanja praktičnega izobraževanja v delovnem procesu,
- vsebin, ki jih bo dijak pridobil v delovnem procesu,
- drugih nalog in obveznosti.

Načeloma obseg praktičnega usposabljanja z delom **s sklenjeno kolektivno učno pogodbo poteka takole**: 1. letnik 3 tedne, 2. letnik 3 tedne in 3. letnik 18 tednov.

Obseg praktičnega usposabljanja z delom **s sklenjeno individualno učno pogodbo pa načeloma takole**: 1. letnik 3 tedne, 2. letnik 18 tednov (praktični pouk v šoli se lahko nadomesti s praktičnim usposabljanjem z delom pri delodajalcu – na željo delodajalca in v sodelovanju s srednjo poklicno šolo – zapisati v aneksu, ki je priložen individualni učni pogodbi) in 3. letnik 18 tednov.

4. NAJAVA UČNIH MEST

Z najavo učnih mest delodajalec objavi svojo namero za izobraževanje dijakov (28. člen Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Ur. list RS, št. 79/2006) pristojni zbornici. Najave učnih mest se praviloma zbirajo do sredine novembra meseca vsako leto posebej. Najava velja za naslednje šolsko leto. Najava učnih mest je med drugim tudi način sporočanja potreb po kadrih oziroma sporočanje želja delodajalcev po sodelovanju v praktičnem usposabljanju dijakov. Pristojna zbornica najave posreduje Ministrstvu za šolstvo in šport, ki učna mesta objavi v Razpisu za vpis za prihodnje šolsko leto.

Viri:

https://www.gzs.si/skupne_naloge/izobrazevanje/vsebina/Javna-pooblastila/Verifikacija-u%C4%8Dnih-mest-v-srednjem-poklicnem-izobra%C5%BEEvanju/Register-u%C4%8Dnih-mest

<http://www.ozs.si/Za%C4%8Clane/Izobra%C5%BEEvalnicenter/Poklicnoizobra%C5%BEEvanje/Verifikacijau%C4%8Dnihmest.aspx>

5. NAGRADA

V času praktičnega usposabljanja z delom (obvezne delovne prakse) so dijaki upravičeni do izplačila nagrade za svoje delo. Minimalni zneski nagrade znašajo:

- za 1. letnik 84,00 € mesečno
- za 2. letnik 126,00 € mesečno
- za 3. letnik 167,00 € mesečno

Nagrada za obvezno praktično delo dijakov in študentov v skladu s predpisi, ki urejajo vzgojo in izobraževanje se, skladno z določili 44. člena Zakona o dohodnini in Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja, **ne všteta v davčno osnovo do višine 172,00€ mesečno.**

V primeru, da delodajalec izplača nagrado, ki presega ta znesek se razlika (nad 172€) všteta v davčno osnovo, od katere se obračuna in plača akontacija dohodnine!

6. POVRAČILO STROŠKOV

Delodajalec je dolžan zagotoviti dijaku ali študentu poleg izplačila nagrade tudi **povračilo stroškov prehrane med delom ter prevoza na delo in z dela** skladno z ustrezno kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti.

Tudi **morebitna povračila stroškov, ki so dijakom izplačana v zvezi z delom, se ne všteta v davčno osnovo pod pogoji in do višin, določenih v Uredbi** o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja.

Povračilo stroškov prevoza v višini mesečne vozovnice ali v višini 0,18€ na kilometer in povračilo stroškov prehrane največ do višine 6,12€ na dan.

Če dijak oziroma študent obvezno praktično delo v obdobju enega meseca ne opravlja cel mesec, se neobdavčen znesek sorazmerno zmanjša, glede na razmerje med številom opravljenih dni obveznega praktičnega dela in številom delovnih dni v mesecu.

7. ZAVAROVANJE DIJAKA NA OBVEZNI DELOVNI PRAKSI

Dijaka je potrebno na podlagi pogodbe, sklenjene s šolo, **prijaviti v zavarovanje za primer poškodbe pri delu**. To običajno stori delodajalec.

Dijaki in študenti pri praktičnem delu so zavarovanci po 1. točki 17. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – ZZVZZ Skladno s 55. členom ZZVZZ se za te zavarovance plača **prispevek za zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni v višini 4,70 €**. Prispevek se plača ne glede na to, ali je podjetje dijaku ali študentu v tekočem mesecu dodelilo nagrado ali ne!

V skladu s tretjim odstavkom 20. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 so dijaki in študenti pri opravljanju obvezne prakse **zavarovani za invalidnost in smrt, ki je posledica poškodbe pri delu**. Skladno z določbo 4. člena Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja **letni pavšalni znesek 9,54 eur plačajo šole**, ki zahtevajo oziroma organizirajo opravljanje obvezne prakse.

